

RECENSION

"Gobeläng".

Färgens mystik

Det finns en skir lyster i Clara Gesang-Gottowts målningar, skriver Ann Lingebrandt.

KONST

Clara Gesang-Gottowt

Höganäs konsthall, tom 2/4.

■ Färg, helt och hållet färg. Men inte några sprakande, bjärta kulörer som gör mycket väsen av sig. Inte någon krämig kolorit pålagd i klatschigt virtuosa penseldrag. För att vara en konstnär vars verk framförallt byggs upp av färger är Clara Gesang-Gottowt en närmast självutplånande målare.

Hon tunnar ut sin färg så mycket det går, torkar med trasor, skrapar nästan helt och hållet bort den från duken.

När en solnedgång utgör motivet är det bara skiftningarna på den rosa himlen som återstår. När hon avbildar ett tyg blir det linnevävens grova gräng som ger mönstret.

Det är ett raderande av måleriet som på ett paradoxalt sätt framhäver själva måleriet. Pigmentens kvaliteter, materialets karaktär, det tekniska hantverket.

Resultatet blir en meditativ minimalism, ja, kanske till och med en färgens mysticism.

Formerna är sällan mer än prickar, duttar, linjer och vaga, utflutna skepnader. Vad Gesang-Gottowt däremot ägnar stor uppmärksamhet åt är ljuset. Det finns en skir lyster i hennes

målningar. I "Solkatt" tycks ljuset nästan fräta sönder dukens mitt. I de två verk som har tejpats upp direkt på konsthallens fönsterglas låter de lätt transparenta sidendukarna dagsljuset sila genom. Samtidigt samspelar de vackert med trädgårdsatriet utanför. Ja, det är överhuvudtaget en utställning som gör sig mycket fint i Höganäs konsthalls rum. Målningarna hänger så att de förstärker varandra och tillsammans bildar nya färgharmonier.

I en intervju i tidskriften 10-tal (nr 26, 2017) berättar Clara Gesang-Gottowt om "behovet att kontrollera naturen och samtidigt besjåla den". Och visst präglas hennes verk av just en förhöjd blick på naturens fenomen.

I den stora målningen med den anspråkslösa titeln "Blå och orange" tycker jag mig se Monets näckrosor, utsuddade så att bara några färgfläckar blivit kvar. Andra gånger ger hon mer konkreta tolkningsanvisningar när hon döper verk till sådant som "Molndraperi", "Landskap genom ränder" eller "Trädgård". Det kan vara en poäng att låta fantasin leka med motiven innan man söker ledtrådar i titellistan.

Här finns en regnbåge som inte övertygar mig. Något platt blir också en större duk med något som liknar en mänskära och stjärnor ristade med fingret där hon, tror jag, vill frammana ett barndomsminne. Men det är undantag.

Utän åthävor lyfter Clara Gesang-Gottowt fram det gåtfulla i det enkla och vardagsnära.

ANN LINGEBRANDT
kritiker

SPANIEN

Machoreträtt

■ Sexo débil, det svagare könet. Fram till december 2017 var det Real Academia Españolas ordboksdefinition av kvinnor. Männerna definierades som sexo fuerte, det starka könet. Det krävdes en kampanj initierad av tonårningen Sara Flores Romero – och över 160 000 underskrifter – för att den spanska akademien skulle revidera sin nedärvda machismo.

Men i kölvattnet av #metoo är något i görningen. 82 procent av spanjorerna gav sitt stöd till den historiska strejk för jämställdhet och mot sexuella trakasserier som 5,3 miljoner kvinnor deltog i på Internationella kvinnodagen. "Om vi stannar, stannar världen" ropade kvinnor över hela Spanien.

Denna magnifika kampvilja i ett land där kvinnor under Francotiden behövde tillåtelse av sina män för att skaffa ett jobb eller öppna ett bankkonto.

Ännu manifesterar sig machokulturen i tydliga siffror: Kvinnor tjänar 12,7 procent mindre än män i timmen – när de utför samma jobb. Kvinnor lägger ner nästan dubbelt så många timmar på arbete i sina hem som männen (även om de jobbar heltid). Förra året dödades 99 spanjorskor av sina män.

Patriarkatet är inskrivet i konstitutionen, menar statsvetaren Clara Marsan-Raventós i tidningen El Periodico och noterar att bara 21 av 361 ledamöter var kvinnor i den kongress som 1978 satte normerna för den spanska demokratin. I förra valet röstades fler kvinnor än någonsin in i parlamentet, 138 av 350. Vi har varit under förmyndarskap av grundlagsfäderna länge nog, skriver Marsan-Raventós och kräver att Spanien nu får sina "grundlagsmödrar".

5,3 miljoner strejkannde kvinnor – den spanska machokulturen är på en underbar reträtt.

PETER FÄLLMAR ANDERSSON

PEKING

KRÖNIKA

GÖRAN LEIJONHUFVUD
journalist och författare

En bekant dagordning. Trump möter samma problem som Persson.

En toppmöte mellan Donald Trump och Kim Jong-Un var det inte många som såg komma. Jag kommer att tänka på en frågestund med Nick Bonner, en engelsman med djupa erfarenheter av Nordkorea. Jag träffade honom nyligen på Utländska korrespondentklubben i Hongkong.

– Sanktioner är fel väg att gå med Nordkorea som redan är världens mest isolerade land. Det leder bara till ännu värre isolering. Absolut hellre pröva dialog och utbyte, sade Bonner, som arrangerat turistresor till Nordkorea i 25 år. Han har även bott periodvis i landet och gjort dokumentärfilmer. Men han är ingen medlöpare till regimen i "arbetarnas paradiset".

Ja, sanktioner eller utbyte? Några tror att utan omvärldens sanktioner hade Kim Jong-Un inte gått med på ett toppmöte.

Sverige satsade i alla fall helhjärtat på utbyte, när vi etablerade diplomatiska relationer med Pyongyang i april 1973. Jag var med när ambassadör Arne Björnberg överlämnade sina kreditivbrev till Kim Il-Sung, grundaren av Kimdynastin i den socialistiska arvrepubliken, farfar till dagens ledare Kim Jong-Un.

Som korrespondent baserad i Peking upplevde jag Pyongyang som en renare och snyggare stad – men nästan helt utan folkliv. De tjänstemän som jag mötte var mer öppna och direkta än kineserna på den tiden. De nordkoreanska politrukerna vågade till exempel fråga om jag hade några kassetband med västerländsk pop eller konstmusik med mig. Ett sådant intresse var nästan livsfarligt för en kines på den tiden.

Men på 1970-talet var det kommersiella skäl som gjorde att vi som första västland erkände Nordkorea. Näringslivet låg på eftersom nordkoreanerna var hyperintresserade av flera svenska produkter. Med hjälp av svenska statliga exportgarantier sålde Volvo tusen personbilar av modell 144 och både Asea och Atlas Copco gjorde storaffärer.

Det var bara det att nordkoreanerna inte kunde betala av på lånen. I dag är de fortfarande skyldiga svenska skattebetalare 3,6 miljarder kronor.

Efter att jag målat upp personkulten i landet efter mitt första besök, blev jag portförbjuden. Men när Interparlamentariska unionen i förvisning om att utbyte är bra förlade sin årliga konferens till Pyongyang 1991, var nordkoreanerna tvungna att ackreditera även mig.

Det starkaste minnet är hur en norsk parlamentariker greps och fick sitta i hårda förhör sedan han skrivit "Jag hatar denne man" över en bild på Kim Il-Sung och med nöd och näppe fick lämna landet.

När Sverige var EU:s ordförandeland 2001 kom Göran Persson till både Nord- och Sydkorea och förmedlade fredstrevare. I Pyongyang möttes han av utkommenderade skolbarn som viftade med pappersblommor. Under den korta tid jag kunde följa EU-delegationen på plats såg jag några Volvo 144 som fortfarande rullade, fortfarande obetalda.

Utöver frågan om försoning mellan de två koreanska staterna ville EU-delegationen också bland annat diskutera Nordkoreas kärnvapenprogram. Känns dagordningen igen inför toppmötet Trump-Kim? Om nu mötet mellan två av världspolitikens största egon verkligen blir av i maj, så kanske det inte avgör frågan om sanktioner kontra dialog.

Ett ärsäkert, det nordkoreanska folket lider. De har matbrist och behöver olja och kol, fast oftast är det makteliten som får glädje av nya försändelser först.